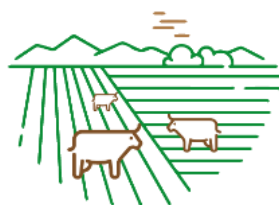

**Procés participatiu per a l'elaboració del Pla Estratègic
de la Ramaderia Extensiva de Catalunya 2021 - 2030**

**Sessió territorial 1 – Àmbit metropolità de
Barcelona**

RESUM DE LES APORTACIONS

Montseny, 25 d'octubre de 2021

**Pla Estratègic
per la ramaderia
extensiva
a Catalunya
2021-2030**

Índex

1. INTRODUCCIÓ	4
2. DESENVOLUPAMENT DE LA SESSIÓ	5
3. ASSISTENTS	6
4. TERRITORIALITZEM EL DIAGNÒSTIC	6
5.1. SOBRE LA BAIXA RENDIBILITAT ECONÒMICA	6
5.2. SOBRE LA FALTA DE RELLEU GENERACIONAL	7
5.3. SOBRE EL CONFLICTE AMB LA FAUNA SALVATGE	7
5.4. SOBRE L'APLICACIÓ DE LA PAC	7
5.5. SOBRE LA DIFICULTAT D'ACCÉS ALS RECURSOS	7
5.6. SOBRE EL DESCONEIXEMENT DEL SECTOR PER PART DE LA POBLACIÓ CIVIL	8
5.7. SOBRE LA MANCA DE FORMACIÓ	8
5.8. ALTRES	8
6. PRIORITZACIÓ DE LES PROBLEMÀTIQUES	9
7. PROPOSTES PER EIXOS	10
7.1. EIX 1. PRODUCCIÓ RAMADERA SOSTENIBLE	10
7.2. EIX 2. CADENA DE VALOR	11
7.3. EIX 3. GESTIÓ DEL TERRITORI	12
7.3. EIX TRANSVERSAL 1. PARTICIPACIÓ I GOVERNANÇA	13
7.4. EIX TRANSVERSAL 2. VALORITZACIÓ, COMUNICACIÓ I PROMOCIÓ	14

1. Introducció

El Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural ha promogut la redacció d'un document de treball anomenat "**Bases per al desenvolupament d'un Pla Estratègic de la Ramaderia Extensiva a Catalunya 2021-2030**".

El document recull un primer **esborrany** tècnic de per on pot anar el futur Pla Estratègic i un **diagnòstic preliminar** sobre la situació de la ramaderia extensiva a Catalunya. També incorpora els criteris de **disseny d'un ampli procés de participació** i algunes **accions** que dins d'un programa pilot ja es podrien posar en marxa durant el 2021.

Al llarg del 2021, concretament passat l'estiu, s'ha **impulsat un procés participatiu per contrastar el document i millorar-lo** en tots aquells aspectes que se'ls hagi pogut passar per alt a l'equip redactor.

El procés participatiu es va iniciar el 20 de setembre amb una sessió informativa (es pot visualitzar la gravació de la sessió al següent enllaç: <https://participa.gencat.cat/processes/PEREC/f/3273/>).

Aquest informe recull resum les aportacions fetes durant la primera sessió territorial, en aquest cas, la corresponent a l'àmbit metropolità de Barcelona i que es va celebrar a Montseny. Els resultats d'aquesta sessió es complementaran amb les aportacions rebudes a través d'un qüestionari on line, la sessió de diagnòstic i la resta de les sessions territorials.

2. Desenvolupament de la sessió

Aquesta sessió de treball va tenir lloc el dia **25 d'octubre de 2021, de 19 a 21.30 hores**, a Montseny, a l'Edifici Multifuncional.

Els objectius d'aquesta sessió eren, bàsicament, els següents:

- Contrastar i completar el diagnòstic en clau territorial.
- Prioritzar les problemàtiques.
- Proposar possibles mesures .

Per assolir aquests objectius, es va seguir aquest **ordre del dia**:

19.00 - Presentació i benvinguda.

I PART

19.10 - Debat: "Territorialitzem el diagnòstic" - Plenari

20.10 - Priorització dels problemes.

II PART

20.20 - Propostes per eixos – En grups

20.40 - Debat plenari sobre les possibles mesures i per explorar el grau d'acord

21.25 - Properes passes – Nominació de les persones enllaç.

21.25 - Cloenda.

3. Assistents

Van assistir un total de **13** persones, 8 del sector ramader, 1 de l'Administració i 4 de l'organització.

Josep Pena Sant, director dels Serveis Territorials d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural a Barcelona, va donar la benvinguda. Per part de l'organització, van acompanyar la sessió **Laia Batalla i Maria Diaz de Quijano**, de l'Escola de Pastors de Catalunya. La conducció de la sessió la van realitzar **Xavier Carbonell i Mar Fábregas** (de l'equip d'Arc Mediació Ambiental).

4. Territorialitzem el diagnòstic

Es va lliurar a totes les persones assistents un document amb una síntesi del diagnòstic de la ramaderia extensiva a Catalunya, com a punt de partida pel debat. Aquesta síntesi s'adjunta com **annex 1**. Es va fer la següent pregunta:

Quins problemes són determinants per tirar endavant l'activitat de ramaderia extensiva a l'Àmbit metropolità de Barcelona?

Durant el debat sobre el diagnòstic, es van fer les següents aportacions:

5.1. Sobre la baixa rendibilitat econòmica

- En general, falten recursos (costos elevats, pocs ingressos, no hi ha ajuts, no hi ha recursos administratius ni jurídics ni assessorament,...).
- Distanciament de l'administració.
- Falten canals de comercialització (més enllà del turisme), per la venda diària, dirigida a la població que resideix aquí, més estructurat, que no depengui tant del turisme. P.ex. no hi ha supermercat petit, i la producció de proximitat es comercialitza orientat al turisme.

- En aquesta zona, no hi ha prats in grans extensions de terreny, tot és a petita escala i per tal que el producte sigui rentable, s'hauria de posar un preu més alt (explicant els valors que comporta la producció a petita escala). Ex. feixa de mongeta de ganxet.
- Hi ha dificultats per fer grans corrals de ramat i, per tal que sigui rentable, una nova incorporació necessitaria ser més gran.

5.2. Sobre la falta de relleu generacional

- Es constata que aquest és un problema, especialment en aquesta zona, on la mitjana d'edat dels ramaders és de 75 anys.

5.3. Sobre el conflicte amb la fauna salvatge

- Sobrepoblació de porcs senglars, per falta de regulació, que provoca dificultats de convivència.
- Transmissió de malalties per part de la fauna salvatge (cabirol, p.ex).
- Gossos assilvestrats o perduts.
- Convivència amb la presència d'alguna espècie protegida (tritó).

5.4. Sobre l'aplicació de la PAC

- Ajuts que no beneficien a la ramaderia extensiva, ja que la pastura de bosc no compta com a elegible.
- L'aposta per la producció ecològica comporta més feina que recompensa, en part pels elevats costos -econòmics, de temps, administratius,...- de la certificació

5.5. Sobre la dificultat d'accés als recursos

- L'accés a l'habitatge és molt complicat, especialment per la competència amb usos turístics.
- Dificultats accés a la terra.
- En general, falta de col·laboració dels propietaris per poder accedir al bosc, a les masies.... La propietat, en general, (per desconfiança, per males experiències prèvies, per la pèrdua de projecció de la gestió activa de la finca, per la edat, per l'arrelament a la terra...) no vol que s'entri a pasturar a

les seves propietats (prefereix deixar el bosc tal qual, i que quedi molts anys sense tocar i només fer aprofitament forestal periòdicament).

- La propietat no veu els beneficis del fet de pasturar les seves finques. Tampoc l'administració ajuda a que la propietat col·labori (amb incentius, ajuts...).
- Han pujat els preus de les finques per competència amb l'ús de segona residència, donada la proximitat a la ciutat de Barcelona.

5.6. Sobre el desconeixement del sector per part de la població civil

- Falta de cultura del respecte per part dels visitants.
- Sobre freqüentació.
- La propietat (especialment els grans propietaris) veuen que els ramats de cabres poden fer malbé les finques generant, entre altres, problemes d'erosió del sol.
- No es fa pedagogia sobre la ramaderia extensiva i els valors associats des del Parc. Hi ha un desconeixement del pes de la ramaderia en el territori. En part, perquè s'aposta per altres activitats.

5.7. Sobre la manca de formació

- Elevat preu dels cursos.
- No es disposa de prou temps per arribar a fer la formació que s'ofereix.

5.8. Altres

- Excessiva burocràcia molt dispersa en diferents administracions (territori, salut, ajuntament, ACA, DACAAR,...).
 - Restriccions i regulacions derivades del Parc Natural (ex. construccions, execució d'obres, urbanisme,...), que suposen dificultats extremes al sector.
 - Manca vigilància i control, per a que no hi hagi conflictes deguts a l'ús públic i pressió turística.
- **En clau de proposta:**
 - Finestra única amb les administracions.

6. Priorització de les problemàtiques

Les persones participants van valorar cadascuna de les 9 agrupacions de problemàtiques a través d'una aplicació mòbil. Els resultats apareixen a continuació.

Priorització dels problemes...

Mentimeter

**Pla Estratègic
per la ramaderia
extensiva
a Catalunya
2021-2030**

7. Propostes per eixos

Laia Batalla, de l'Associació Rurbans-Escola de Pastors de Catalunya, va presentar l'estructura i continguts dels eixos proposats i es va adjuntar un document de treball, amb els objectius específics de cadascun dels eixos (annex 2).

Posteriorment, es va deixar una estona per a que, en petits grups, desenvolupessin propostes concretes d'actuacions o mesures a encaixar dins dels diferents eixos. A continuació apareixen les propostes generades en petits grups i en plenari.

7.1. Eix 1. Producció ramadera sostenible

1. **Creació d'una figura administrativa que ajudi al traspàs o relleu de finques dins del seu territori d'intervenció.**

Es planteja necessària una figura administrativa que ajudi, des del territori, al traspàs de terres. La seva tasca consistiria en enllaçar la propietat amb els potencials ramaders. És important que sigui una persona amb vincle amb el territori, per tal que generi més confiança amb la propietat. Es posa com exemple la feina que es fa des de l'associació ARAM, on un dels vocals fa aquesta tasca.

2. **Mediació entre productores i propietàries.**

Mediació entre productores i propietàries per l'accés a propietats forestals (terres, infraestructures, habitatge,...). Seria un servei públic de mediació per a facilitar l'accés a propietat privada i gestionar el desconeixement i negatives del propietaris

3. **Revisió i millora de la PAC en relació a la ramaderia extensiva i els problemes identificats.**

Revisió de la PAC per tal que no beneficiï als grans propietaris i aposti per una producció sostenible, ecològica, amb possibilitats de pasturar en bosc i que trenqui amb l'agroindústria.

4. Creació d'un ajut per contractar una persona durant un mes, per tal que els pastors/es puguin tenir vacances.

Es tractaria d'una manera de fer més atractiva l'activitat ramadera, afavorint que pastors i pastores puguin fer vacances. S'hauria d'analitzar pros i contres, ja que no tothom està d'acord, ja que hi ha ramaders que, per falta de costum o per desconfiança, no estarien disposats. Potser en el moment de la transhumància si que seria més fàcilment acceptada aquesta mesura.

5. Millora de les condicions laborals de l'ofici de pastor/a

7.2. Eix 2. Cadena de valor

6. Promoure algun tipus de condicionant a les importacions de productes de la ramaderia extensiva, en base a criteris de sostenibilitat (contaminació, canvi climàtic, etcètera).

Es parlen de diferents eines, encara que s'haurien d'analitzar en detall. Es parla de gravar amb algun tipus de taxes (com ara una eco taxa) i impostos, que permeti que surti a compta la compra de productes de proximitat. D'aquesta manera, s'estaria fomentant el canvi a un producte de proximitat i d'un model agroecològic, ja que cal que sigui rentable al consumidor, no a la inversa. A més de sensibilitzar, s'ha de posar fàcil i fer accessibles els productes. Aquesta acció seria complementària amb altres relacionades amb la innovació.

7. Creació de productes sinèrgics entre l'activitat ramadera extensiva i l'activitat turística.

Difondre l'activitat i els seus valors a través de productes sinèrgics entre activitat ramadera tradicional i turística. (ex. pastor por un dia).

8. *Recolzament a la instal·lació d'escorxadors de proximitat o mòbils o d'altres sistemes (ex. Recollida porta a porta) que permetin reduir els costos i impactes.*

S'expliquen les dificultats que tenen ara mateix en aquest territori, ja que han de portar el bestiar pel sacrifici fins a Tordera, amb els costos elevats i els impactes que això suposa. Es fa també alguna reflexió sobre la possibilitat (real o no) de sistemes com els de recollida porta a porta dels animals per portar-los a l'escorxador.

9. *Reforç dels espais que diversifiquin els canals de comercialització del dia a dia (més enllà del turisme), com ara els mercats setmanals.*

7.3. Eix 3. Gestió del territori

10. *Pagament als pastors/es pels serveis ecosistèmics que proveeix*

Promoure la contractació de serveis ecosistèmics per part de les administracions locals (p.ex. plans de prevenció d'IFFF, per fer franges de protecció pasturant). Els diners podrien venir del pagament d'una taxa o impost a cobrar a les urbanitzacions. S'hauria de buscar la fórmula per a que, tot allò que es pugui netejar pasturant, es faci així, en comptes de grans despeses en estassades. Tenir en compte que el pagament per aquestes neteges es pot fer on hi hagi perímetres de protecció, no a tot arreu.

11. *Impuls a les cremes controlades, contemplant els estudis previs que siguin necessaris i un període de transició, fins aconseguir que aquesta eina pugui ser autogestionada.*

Mecanisme (de transició) que permeti prioritzar les cremes controlades, que pot afavorir que surti pastura bona que es pugui mantenir pel ramat. És una activitat que s'ha fet tradicionalment. S'entén que les circumstàncies han canviat (la inflamabilitat del bosc és major i requereix més control) i per tant, requerria d'una

transició vigilada per a que més endavant puguin ser autogestionades. Es posa com exemple les cremes que s'han fet a Matagalls, derivades d'un estudi.

12. *Elaboració d'un reglament de drets i deures de la masoveria, re-inventant aquesta figura per adaptar-la a l'actualitat.*

Re-inventar la figura del masover, amb uns mínims, però també amb uns màxims, amb un reglament associat (drets i deures) que eviti abusos per part de la propietat.

13. *Promoure una gestió exemplificadora de les finques públiques on es desenvolupa l'activitat ramadera extensiva*

7.3. Eix Transversal 1. Participació i governança

14. *Millora de les vies de comunicació cap al sector de la ramaderia extensiva per garantir la participació de les persones implicades en aquest procés.*

Les persones grans no tenen accés/coneixement de les eines comunicatives com ara les plataformes de videoconferències. Per assegurar espais de participació on apareixen els actors implicats, caldria repensar les vies (carta, comunicació individual, entrevistes...). Obrir espais dirigits a les persones que actualment son ramaders, adaptats a l'edat mitjana (70 anys), on hi ha una bretxa digital que obliga a altres eines i espais. Si no es compta amb totes les persones implicades hi ha temes que no sortiran (ex. temes de jubilació). Per una altra banda, es recomana que, si no es pot arribar a les persones grans, s'hauria d'intentar arribar als fills, per tal de provocar el canvi i la reflexió sobre la necessitat de mantenir la ramaderia extensiva.

15. Finestra única administrativa

Es tractaria de que hagués una única persona o servei de referència de l'administració de la Generalitat, que coordinés tota la burocràcia que té a veure amb l'activitat ramadera extensiva.

7.4. Eix Transversal 2. Valorització, comunicació i promoció

16. Creació de missatges per comunicar cap a la societat sobre els valors de la ramaderia extensiva.

Es tractaria de crear missatges des de les administracions, orientats a recomanar el consum de carn produïda de manera que aportí valors al territori.

17. Campanyes de sensibilització permanents que promoció la ramaderia extensiva i els serveis ecosistèmics que proveeix, al Parc Natural del Montseny.

Campanyes de sensibilització permanents, des del Parc Natural, vinculat com activitat atractiva també de cara al turisme, sobre ramaderia extensiva. Així com "Som Montseny" és una campanya que comunica a través de les xarxes socials sobre l'atractiu de l'espai protegit, es tractaria de fer una campanya permanent que promoció la ramaderia extensiva en aquest territori com a servei ecosistèmic i protector del patrimoni, entre altres valors.

25 d'octubre de 2021